

Kateřina Doubková, Obraz Ludvíka Bavora ve Zbraslavské kronice a v autobiografii Karla IV.,
Ústav českých dějin FF UK 2018, celkem 72 stran

Římský král a císař Ludvík Bavor byl po celou vládu Jana Lucemburského jeho příznivcem i soupeřem. Jejich vztahy byly značně proměnlivé a vedly od počáteční úzké spolupráce přes různé konfrontace až k boji o říšský trůn, na nějž byl nakonec dosazen Janův syn Karel. Ludvík, ačkoliv se domohl silného postavení v německé části říše i císařského titulu, nikdy nedosáhl uznání ze strany papežů. Spor s nimi a Ludvíkova exkomunikací z církve ovlivnily i jeho hodnocení v historiografii. K dobovým kronikám, které se o Ludvíkovi ve větší míře rozepisují, patří mimo bavorské a rakouské kroniky, také Zbraslavská kronika. Její autor Petr Žitavský pochopitelně sledoval především ty události, které se dotýkaly českého panovníka a království, ale cena jeho postřehů spočívá především v bezprostřednosti jejich zaznamenání. Zcela jiného charakteru je zpětný pohled Ludvíkova soupeře, Karla IV.

A právě tyto dva texty Kateřina Doubková podrobila hlubšímu výzkumu a snažila se v nich vyhledat, popsat a interpretovat zmínky o Ludvíkovi Bavorovi. Kromě samotných textů, využila i další prameny a literaturu, včetně zahraniční, kterou dobře reflektovala zvláště v kapitole *Osobnost Ludvíka Bavora a jeho vláda*, i když výsledná autorčina charakteristika je někdy zkratkovitá a chtěla by rozšířit a stylisticky doladit (např., co je myšleno tvrzením o otevírání nových světů dvoru Ludvíka Bavora?, s. 14.).

V následujících dvou kapitolách se autorka věnuje vlastnímu rozboru zvolených kronik, jejich rozdílným východiskům a přístupům. Charakteristika Zbraslavské kroniky je poněkud popisná, je však třeba pochválit, že K. Doubková využila i nejnovějších hodnocení tohoto díla, byť literatura k Petru Žitavskému a jeho kronice mohla být bohatší. Sledovaný výběr relevantních úryvků ze Zbraslavské kroniky je v pořádku a ve svém sledu i inspirativní, i když mu někde chybí hlubší reflexe. V souladu se Zbraslavskou kronikou autorka věnovala značnou pozornost volbě Ludvíka Bavora v roce 1314 a podílu Jana Lucemburského na ní. Mohla rozvést spory mezi Ludvíkem a Rudolfem Falckým, které Petr Žitavský zaznamenal, stejně jako pozoruhodný odsudek chování Rudolfovy manželky (s. 23, 14). Jen o „hospodářském profitu“ Lucemburků na volbě v roce 1314 lze těžko mluvit (s. 23), odměny stoupencům byly běžnou formou politiky zvláště té volební. Zajímavé a důležité jsou postřehy o osobní angažovanosti Petra Žitavského při diplomatických jednáních a o jeho postupném ústupu ode dvora (s. 29). Rozvést bylo možné

rozporuplně v kronikách hodnocené chování Ludvíka v bitvě u Mühldorfu; druhý sňatek Ludvíka Bavora s Markétou Holandskou měl velký význam pro jeho politiku při západním okraji říše a ve vztazích s Anglií. Hlubší analýzu by si zasloužil smír v Trausnitz (s. 38), a to i v obecné rovině úvah o ceremoniálu smíření, či o neobvyklosti Ludvíkova chování vůči poraženému soupeři. Vztah mezi Ludvíkem a Fridrichem Habsburským by bylo možné doložit další literaturou. Vhodné je hodnocení úvahy Petra Žitavského nad volbou vzdoropapeže, dobře je vybraná pasáž o důsledcích smrti Fridricha Habsburského pro Ludvíka (s. 41). Správně též autorka upozornila, že se Petr Žitavský vůči Ludvíkovi Bavorovi začal kriticky vymezovat od jeho exkomunikace; v tomto světle pak vylíčil i jeho císařskou korunovaci. Velmi hezký je citát na s. 44, který je důkazem bezprostřednosti Petrových zápisů, neboť kronikář si v hluboké víře přeje smír mezi Ludvíkem a papežem.

Zobrazení Ludvíka Bavora ve vlastním životopise Karla IV. (4. kapitola, s. 48-60) není na první pohled tak nosné, neboť od počátku je zřejmý císařův záměr, demonstrovat své oprávnění na římský trůn proti církvi vyobcovanému Ludvíkovi. Pro hodnocení vývoje názoru na Ludvíka Bavora v českém prostředí, má však Karlovo dílo zásadní význam.

Závěr (s. 61-63) je celkem zdařilý a střízlivý. Vděčné jsou i hezky vybrané ilustrativní přílohy.

Celkově lze říci, že se autorce sice nepodařilo zcela naplnit proponovanou analýzu měnícího se pohledu na Ludvíka v českém prostředí, neboť mnohdy zůstala jen u popisu zvolených pasáží (bylo by také dobré je uvést do souvislosti s textem bezprostředně předcházejícím nebo následujícím), ale vytvořila si základ pro další mnohostranné úvahy nejen na osobu Ludvíka Bavora, ale i na historiografii jako dobové médium. Na práci se bohužel projevil závěrečný chvat, který má na svědomí i stylistické, případně gramatické prohřešky. Jinak čtivé práci by zjevně prospěla ještě jedna redakce.

Před naznačené výtky práce plně odpovídá kritériím kladeným na bakalářskou práci, doporučuji ji proto k obhajobě s hodnocením velmi dobře.